

สรุปผลการดำเนินโครงการส่งเสริมทักษะทางการเงินคนวัยทำงาน

Fin. ดี Happy Life ประจำปี 2565

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ดำเนินโครงการ Fin. ดี Happy Life มาตั้งแต่ปี 2562 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการปรับพฤติกรรมและสร้างทักษะทางการเงิน¹ให้แก่กลุ่มคนวัยทำงาน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการหารายได้ สามารถเข้าถึงสินเชื่อได้ง่าย แต่มีความเสี่ยงที่จะประสบปัญหาทางการเงินหากขาดความรู้และทักษะในการบริหารจัดการทางการเงินที่ดี โดยดำเนินโครงการในรูปแบบ Train the Trainer ซึ่งฝ่ายคุ้มครองและส่งเสริมความรู้ผู้ใช้บริการทางการเงิน (ฝคร.) และ สำนักงานภาค (สนภ.) ได้จัดการฝึกอบรมความรู้ทางการเงินให้แก่ตัวแทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนทั่วประเทศ ในหัวข้อการวางแผนการเงิน การออมและการลงทุน การบริหารจัดการหนี้ รวมถึงการออกแบบกิจกรรมกระตุ้นพฤติกรรมด้วยหลักเศรษฐศาสตร์พฤติกรรม (Behavioral Economics) เพื่อสร้างตัวแทนเหล่านั้นให้เป็นวิทยากรทางการเงินประจำหน่วยงาน (Fin. Trainer) ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ทางการเงิน จัดกิจกรรมกระตุ้นพฤติกรรมและติดตามผลของเพื่อนพนักงานในหน่วยงานของตนเองต่อไป โดย ธปท. สนับสนุนเนื้อหา เครื่องมือ และสื่อการให้ความรู้ทางการเงิน รวมถึงคู่มือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่ Fin. Trainer และมีเจ้าหน้าที่จาก ฝคร. และ สนภ. เป็นที่ปรึกษา (พี่เลี้ยง) ตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการ

แม้ในปี 2565 ที่ผ่านมา หลาย ๆ หน่วยงานยังคงอยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการหลังเข้าสู่สภาวะปกติภายหลังจากสถานการณ์โควิด-19 แต่หน่วยงานยังสามารถส่งต่อความรู้ จัดกิจกรรมกระตุ้นพฤติกรรม และติดตามผลการดำเนินโครงการได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ ดังนี้

1. ด้านจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

มีจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวน 108 แห่ง สามารถสร้าง Fin. Trainers ได้ทั้งสิ้น 682 คน โดยสามารถส่งต่อความรู้ไปยังพนักงานมากกว่า 90,000 คน ประกอบด้วยพนักงานกลุ่มเข้มข้น² (End Users) ที่ได้รับการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเงินอย่างใกล้ชิดจำนวน 2,310 คน และมีพนักงานที่ได้รับความรู้ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ของหน่วยงานจำนวน 89,281 คน

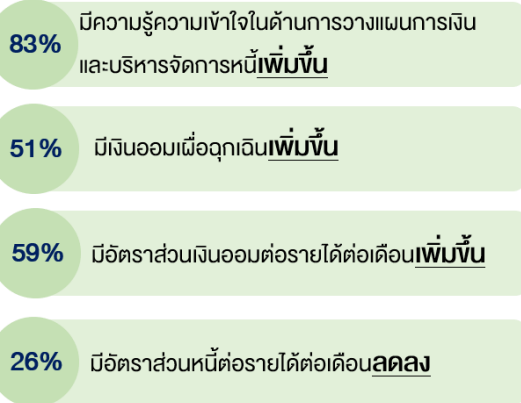
2. ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมโครงการ

พฤติกรรมทางการเงินของผู้เข้าร่วมโครงการโดยรวมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีในทุกด้าน ทั้งการมีความรู้ทางการเงิน การมีเงินออมเมื่อฉุกเฉิน อัตราส่วนเงินออมต่อรายได้ต่อเดือน และอัตราส่วนภาระหนี้ต่อรายได้ต่อเดือน (Debt Service Ratio: DSR) ซึ่งมีผลลัพธ์การดำเนินโครงการ³ ดังนี้

¹ ทักษะทางการเงินประกอบด้วย ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมทางการเงิน

² พนักงานกลุ่มเข้มข้น (End Users) คือพนักงานที่ต้องได้รับความรู้ มีกิจกรรมกระตุ้นพฤติกรรม และได้รับการตรวจสอบสุขภาพทางการเงินก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

³ การประเมินผลจากเข้าร่วมโครงการที่ทำแบบสำรวจสุขภาพทางการเงินก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการจำนวน 1,531 ชุด คิดเป็น 51.2% ของผู้เข้าร่วมโครงการกลุ่มปรับพฤติกรรมทั้งหมด (Fin. Trainer และ End User)

% ของผู้เข้าร่วมโครงการ

นอกจากนี้ ภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการ ผู้เข้าร่วมโครงการยังรู้สึกว่าคุณสามารถจัดการหนี้ได้ และมีความตั้งใจการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงินไปในทางที่ดีขึ้น เช่น พยายามลดค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยออมเงินมากขึ้นเมื่อมีโอกาส แบ่งออมก่อนใช้จ่าย จัดบัญชีรายรับรายจ่าย รวมถึงการสำรวจและหาแนวทางการบริหารจัดการหนี้ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยทางการเงินที่ดีให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ

จากผลความสำเร็จในการดำเนินโครงการที่ผ่านมา ปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จ ได้แก่ แรงสนับสนุนจากผู้บริหารที่เล็งเห็นความสำคัญในการส่งเสริมความรู้ทางการเงินให้แก่พนักงานในหน่วยงาน เช่น มีการสนับสนุนรางวัลสมทบการแข่งขันการออม มีการกำหนดให้การส่งเสริมความรู้ทางการเงินเป็นดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (KPI) ของฝ่ายทรัพยากรบุคคล และอีกปัจจัยสำคัญ คือ Fin. Trainer ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจและมีความเข้าใจในสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของพนักงานในหน่วยงานเป็นอย่างดี จึงสามารถออกแบบแนวทางการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมกับหน่วยงาน พร้อมทั้งกระตุ้นให้เกิดการทดลองปฏิบัติจริง เช่น มีการแข่งขันออมเงินชิงรางวัลเพื่อสร้างความน่าสนใจในการออม การจัดตลาดนัดออนไลน์เพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้เสริมให้แก่กลุ่มพนักงานที่มีปัญหารายได้ไม่พอใช้ หรือการส่งเสริมให้พนักงานที่เป็นคนรุ่นใหม่ใช้บัญชีเงินฝากดิจิทัลและแอปพลิเคชันติดตามผลการออมในรูปแบบ gamification นอกจากนี้ ยังมีการการสื่อสารความรู้ทางการเงินอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทำให้พนักงานในหน่วยงานมีทั้งองค์ความรู้ ควบคู่ไปกับการได้ลงมือปฏิบัติ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงินไปในทางที่ดีขึ้นได้

สำหรับการดำเนินโครงการในอนาคต ธปท. มีแผนที่จะยกระดับและพัฒนาโครงการในด้านต่าง ๆ ทั้งการเผยแพร่รูปแบบการดำเนินโครงการส่งเสริมความรู้ทางการเงินของหน่วยงานต้นแบบเพื่อเป็นแนวทางและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความสนใจ สามารถนำไปต่อยอดได้ พร้อมทั้งสร้างค่านิยมใหม่ในการใส่ใจการเงินให้แก่องค์กรไทย (New norm) นอกจากนี้ ยังมีแผนการขยายผลการส่งเสริมความรู้ทางการเงินไปในวงกว้างมากขึ้น โดยร่วมมือกับหน่วยงานพันธมิตรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงภาคีเครือข่ายของสถานประกอบการ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย และแผนการสร้างระบบและกลไกการสร้างแรงจูงใจการให้ความรู้ทางการเงินให้แก่หน่วยงาน ตลอดจนการพัฒนาเครื่องมือและสื่อการให้ความรู้ทางการเงิน เช่น e-learning สำหรับพนักงานในสถานประกอบการในลักษณะ On-demand ที่หน่วยงานสามารถนำไปเผยแพร่ไปยังพนักงานผ่าน Platform ที่สามารถวัดผลความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาความรู้ทางการเงินได้ทุกที่ ทุกเวลา รวมถึงการอำนวยความสะดวกด้านข้อมูลช่วยเหลือการแก้ไขปัญหาหนี้สินพนักงาน เพื่อให้คนวัยทำงานได้เรียนรู้เรื่องเงิน เกิดทัศนคติในการใช้จ่ายเงินและการบริหารจัดการเงินที่ดี ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงินที่ดีขึ้นและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อันจะนำไปสู่การสร้างสภาพแวดล้อมทางการเงินที่ดีในสังคมไทยต่อไปอย่างยั่งยืน